

УДК 349.42 + 336.2 + 346.62

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.82.2.33>

СФЕРИ ЗАСТОСУВАННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Марченко С.І.,
*кандидат юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри земельного та аграрного права
ННІ права Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9169-3233>
e-mail: svitlana.marchenko@knu.ua

Марченко С.І. Сфери застосування державно-приватного партнерства: окремі проблеми правового регулювання.

Стаття присвячена дослідженню існуючої в Україні проблеми відсутності поширення застосування державно-приватного партнерства на певні сфери. Авторка вказує на наявність у законодавстві про державно-приватне партнерство залежності між рішенням державного партнера та вибором сфери, яку бажає обрати приватний партнер.

В статті зроблено висновок про необхідність доповнення національного законодавства різноманітними сферами, у яких державно-приватне партнерство може застосовуватися. Вони включають аграрну сферу (сільське господарство), земельні відносини, сектор безпеки та оборони, житлово-комунальне господарство в контексті будівництва та експлуатації житла та попередження, реагування і мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, природного та соціально-політичного характеру.

Наведено приклади для демонстрування релевантності застосування державно-приватного партнерства до сфер, не зазначених в законодавстві щодо державно-приватного партнерства. Зокрема приклад наявності відомостей про державно-приватне партнерство у документах Ради національної безпеки та оборони України, Міністерства внутрішніх справ, Указах Президента України тощо.

Окрім цього, авторка вказує на проблематику щодо відсутності належного регулювання сфер аграрних та земельних відносин, оборони та безпеки, а також житлового будівництва. Проблема у цих сферах зумовлена у тому числі відсутністю виваженої державної політики у аграрній сфері та сфері використання земель. Відсутністю належної житлової політики та житлового кодексу нового зразку. Також вказується на відсутність сфери оборони й у положеннях законопроекту № 7508, ухваленому у першому читанні у 2022 році.

Разом з тим, для підтвердження необхідності застосування державно-приватного партнерства у сфері попередження, реагування і мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, природного та соціально-політичного характеру автор приводить приклад Японії, про який зазначено у посібнику Світового Банку як реалізацію успішного врегулювання державно-приватного партнерства.

Ключові слова: аграрні відносини, земельні відносини, сільське господарство, публічно-приватне партнерство, стратегії, законодавче регулювання, цивільний захист населення, оборона, житло, надзвичайні ситуації техногенного характеру.

Marchenko S.I. Areas of Application of Public-Private Partnership: Specific Legal Regulation Issues.

The article is devoted to exploring the current issue of the lack of widespread application of public-private partnership in certain areas in Ukraine. The author points out the dependence in the legislation on public-private partnership between the decision of the public partner and the choice of the sphere that the private partner wishes to select.

The article concludes on the necessity of complementing national legislation with various spheres where public-private partnership can be applied. These include the agricultural sector (agriculture), land relations, security and defense sector, housing and utility services in the context of construction and housing operation, as well as prevention, response, and minimization of the consequences of emergencies of technological, natural, and socio-political nature.

Examples are provided to demonstrate the relevance of applying public-private partnership to spheres not mentioned in legislation regarding public-private partnership. In particular, an example is given of the presence of information on public-private partnership in documents of the National Security and Defense Council of Ukraine, the Ministry of Internal Affairs, Decrees of the President of Ukraine, etc.

In addition, the author points out the problematic issues regarding the lack of proper regulation in the agricultural and land relations sectors, defense and security, as well as housing construction. The problems in these areas are caused, among other things, because of the absence of balanced state policies in the agricultural sector and land use. The lack of proper housing policy and a new Housing Code is also noted. The absence of the defense sector is also mentioned in the provisions of draft law No. 7508, adopted in the first reading in 2022.

At the same time, to confirm the necessity of applying public-private partnership in the field of prevention, response, and minimization of the consequences of emergencies of technological, natural, and socio-political nature, the author cites an example from Japan, which is mentioned in the World Bank guide as the successful implementation of public-private partnership regulation.

Keywords: agricultural relations, land relations, agriculture, public-private partnership, strategies, law regulation, civil defense, defense, housing, emergencies of technological nature.

Постановка питання. В економіці розвинутих країн набула поширення нова форма вирішення соціально-економічних проблем, які є суспільно значущими та мають загальний характер, суть якої полягає у налагодженні особливої взаємодії між владою та бізнесом, що дає можливість певною мірою вирішувати різноманітні проблеми. У науці та законодавстві розвинутих країн така форма співпраці отримала назву «публічно-приватне партнерство»[1, с. 3].

В Україні зазначена форма співпраці знайшла відображення державно-приватне партнерство (надалі – ДПП) із прийняттям одноіменного Закону від 1 липня 2010 року № 2404-VI [2].

Враховуючи значення ДПП, яке спрямоване на забезпечення балансу приватних та публічних інтересів шляхом співпраці приватних та публічних партнерів, та його роль у залученні вітчизняних та іноземних інвестицій в економіку України, що особливо актуально в сучасних умовах воєнного стану та повоєнної відбудову країни, актуальним є дослідження сфер застосування ДПП з огляду на перспективи розвитку чинного законодавства та врахування позитивного міжнародного досвіду та кращих світових практик.

Аналіз наукових джерел. Проблематика правового регулювання сфери застосування ДПП є предметом дослідження вчених різних галузей права, що свідчить про міжгалузевий, міждисциплінарний характер відносин, які виникають у сфері ДПП, мова йде про наукові доробки таких вчених як, М. Бахуринська, А. Бровдій, Д. Бусуйок, А. Домбровська, І. Килиник, Т. Коляда, П. Кулинич, В. Носік, О. Поліводський, О. Проневич, В. Семчик, В. Уркевич та ін.

Водночас проблемні питання сфер застосування ДПП залишаються відкритими і потребують подальшого дослідження.

Метою статті є огляд наукових підходів до здійснення правового регулювання щодо сфер застосування ДПП, часткове окреслення міжнародного досвіду та практик регулювання цього питання.

Виклад матеріалу дослідження. Традиційно ДПП розглядається як актуальний та дієвий інструмент побудови відносин між суб'єктами підприємницької діяльності та публічними суб'єктами (органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування тощо). Водночас, значною проблемою застосування ДПП в Україні залишається відсутність можливості його використання для певних сфер, розвиток яких суттєво залежить від вкладень коштів суб'єктами приватної власності. Мова йде, зокрема, про аграрну сферу (сільське господарство, розвиток сільських територій), земельні відносини, безпекову сферу, оборонну та охоронну діяльність, цивільний захист населення та житлово-комунальне господарство тощо.

Стаття 4 Закону України «Про ДПП», яка містить перелік сфер, у яких можна застосовувати механізм ДПП, передбачає можливість такого застосування зокрема, щодо будівництва тран-

спортної інфраструктури, споруд із тепло та газопостачання, надання послуг у сфері туризму, соціального сектору, культури, спорту, забезпечення функціонування зрошувальних і осушувальних систем тощо [2]. Перелік сфер застосування є відкритим, і приватний партнер може використати опцію ДПП при веденні бізнесу й в інших сферах, проте початок реалізації проекту із застосуванням ДПП залежний від ухвалення рішення державного партнера, про що й прямо зазначено у ч. 2 ст. 4 ЗУ «Про ДПП».

В юридичній літературі існують різні підходи щодо можливості застосування ДПП в аграрній сфері. Водночас, варто погодитись з тим, що більшість сфер діяльності (ч. 1 ст. 4 Закону) в яких застосовується ДПП, прямо чи опосередковано пов'язані з діяльністю у сфері аграрного виробництва. Так, виробництво, транспортування і постачання природного газу можуть бути дотичними до діяльності аграрних виробників у сфері тваринництва або птахівництва, які можуть бути постачальними сировини для виробництва природного газу [1, с. 23], будівництво доріг в сільській місцевості та іншої інфраструктури, розвиток туризму та рекреаційних послуг та ін. безпосередньо зачіпають питання розвитку сільських територій, сільського зеленого туризму. Тобто, застосування ДПП у сфері експорту сільськогосподарської продукції, виробництва біопалива, будівництва складських приміщень та іншої інфраструктури, необхідних для ведення агробізнесу, будівництва сільських доріг тощо сприятиме забезпеченню продовольчої та енергетичної безпеки, підвищенню конкурентоспроможності виробників сільськогосподарської продукції та розвитку сільських територій.

З огляду на те, що ДПП має застосовуватись із врахуванням особливостей правового режиму щодо окремих об'єктів та окремих видів діяльності, встановлених Законом, що є притаманним для аграрної сфери, варто підтримати, висловлену в доктрині аграрного права, позицію про необхідність спеціального правового регулювання зазначених відносин. Так, В.І. Семчик обґрунтував необхідність розробки спеціального закону «Про публічно-приватне партнерство у сільському господарстві» [3]. Водночас, зважаючи на особливості застосування ДПП поряд із сільським господарством і в інших суміжних галузях, зокрема, у сфері використання земель, варто підтримати альтернативні пропозиції В.Ю. Уркевича про видозміну чинного Закону України «Про ДПП» включенням до нього відповідних приписів щодо застосування такого партнерства у сфері сільського господарства та виробництва біопалива [4, с. 64].

Важливе значення застосування ДПП має у сфері земельних відносин, на що наголошує В.В. Носік [5], М.М. Бахуринська [6], П.Ф. Кулинич, Д.М. Бусуйок, О.А. Поліводський [1] та інші вчені. Світова практика застосування механізму публічно-приватного партнерства у земельних відносинах виробила такі його правові форми: а) надання земельної ділянки у довгострокову оренду для створення, модернізації та експлуатації об'єктів інфраструктури (концесія); б) надання земельної ділянки для забудови об'єктом інфраструктури, який сприяє діяльності сільськогосподарських товаровиробників; в) скоординована (договірна) спільна діяльність із забезпечення охорони та належного використання земельних ділянок, які перебувають у власності та користуванні сільськогосподарських товаровиробників [1, с. 6]. Ряд таких механізмів наразі застосовується у практиці правового регулювання земельних відносин в Україні.

При визначенні сфер застосування ДПП, варто враховувати ч. 2 ст. 4 Закону України «Про ДПП», стосовно заборони використання ДПП для певних видів діяльності через можливість її здійснення лише державними установами. Проте, як слушно зауважують О. Проневич та С. Проневич, навіть діяльність у такій критично важливій для функціонування держави сфері, як оборона, цілком може здійснюватися із застосуванням ДПП механізму [7] З огляду на це, набирає обертів дискусія щодо «приватизації» оборонних послуг – залучення приватних суб'єктів до оборонної сфери. Її суть передбачає одночасний розвиток публічно-приватних відносин щодо оборонної сфери разом із правоохоронною сферою.

Проте, поки лише правоохоронний сектор зазнав суттєвих змін у контексті залучення приватного сектору до його функціонування із набранням чинності Закону України «Про охоронну діяльність». Згідно з п. 3 ч. 1 ст. 1 цього Закону суб'єктом охоронної діяльності може бути суб'єкт господарювання будь-якої форми власності на підставі отриманої ліцензії [8], що відповідає п. 30 ч. 1 ст. 7 ЗУ «Про ліцензування видів господарської діяльності» в якому передбачено, що охоронна діяльність підлягає ліцензуванню [9].

Натомість, нормативно-правове регулювання оборонної сфери не зазнало таких же змін, оскільки в законодавстві України відсутні норми, які би вказували про приватний елемент у обо-

ронній сфері. Відповідно, як чинний Закон України «Про ДПП» не містить згадки про застосування ДПП у оборонному секторі, так і Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення механізму залучення приватних інвестицій з використанням механізму державно-приватного партнерства для пришвидшення відновлення зруйнованих війною об'єктів та будівництва нових об'єктів, пов'язаних з післявоєнною перебудовою економіки України» № 7508, ухвалений у першому читанні 06 жовтня 2022 року [10].

Враховуючи арсенал технологічних, фінансових та технічних спроможностей, які міг би внести у оборонну сферу України саме приватний суб'єкт за умови його доступу до ДПП механізму, вважаємо за доцільне підтримати пропозиції науковців щодо розширення застосування ДПП у оборонній сфері. Адже, на рівні концептуальних, програмних документів, визначаючи траєкторію руху у безпековій сфері – яка тісно взаємопов'язана із оборонною сферою, неодноразово зазначається про використання механізму ДПП у безпековій сфері.

Так, Стратегія національної безпеки України Ради національної безпеки та оборони України, затверджена Указом Президента України №392/2020 від 14 вересня 2020 року, у п. 6 розділу I «Пріоритети національних інтересів України та забезпечення національної безпеки, цілі та основні напрями державної політики у сфері національної безпеки» поряд із інструментами досягнення стратегії, такими як «продовження реалізації заходів з оборони та стримування, активного використання переговорних форматів та консолідації міжнародного тиску на Російську Федерацію як гарантії недопущення ескалації конфлікту з боку Росії, зменшення напруги та припинення Російською Федерацією збройної агресії» містить й такий пріоритет, як *«розвиток державно-приватного партнерства»* [11]. Відповідно до п. 61 розділу IV «Напрями та завдання реформування й розвитку сектору безпеки і оборони» зазначеної Стратегії, «оборонно-промисловий комплекс забезпечуватиме потреби Збройних Сил України [...] в озброєнні та військовій техніці, інвестуватиме у розвиток технологій [...] реалізуватиме потенціал державно-приватного партнерства, виступатиме у такий спосіб драйвером економічного зростання». Разом з тим, наразі зазначене питання Законом України «Про ДПП» не врегульовано.

Міжгалузевий характер відносин, які виникають у сфері застосування ДПП підтверджує можливість використання зазначених механізмів у сфері житлово-комунального господарства. Як слушно зазначається у спеціальній літературі про відсутність досвіду співпраці держави з приватним сектором у галузі житлово-комунального господарства [12, с. 38]. Дійсно зазначена сфера економіки продовжує функціонувати на тих самих принципах, що і за радянських часів. Попри зародження певних проєктів щодо надання державою кредитів молодим сім'ям із вигідними умовами, українська житлова політика не повною мірою використовує механізми залучення приватного сектору.

Така ситуація склалася попри те, що ч. 1 ст. 4 Закону України «Про ДПП» прямо передбачає будівництво та капітальний ремонт житлових будинків як діяльність, при якій може застосовуватися ДПП. Серед причин можна виокремити відсутність державної житлової політики, яка б відповідала сучасним викликам та передбачала найбільш ефективні практики залучення приватного бізнесу у сферу житлово-комунального господарства.

Скасування дії застарілого Житлового кодексу та ухвалення нового є на порядку денному Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України, що підтверджується Розпорядженням КМУ «Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2023 рік» № 221-р від 14 березня 2023 р. Так, у пункті 48 цього документу є формулювання, що Кабінет Міністрів України очікує результати у вигляді *«створення нової системи законодавства, що регулює основні засади державної житлової політики»*, як завдання, яке повинне виконати профільне міністерство [13]. Водночас, варто звернути увагу, що в попередніх редакціях проєкту Житлового кодексу України, які були зареєстровані у Верховній Раді України, не приділяється належного значення регулюванню питання ДПП при будівництві та експлуатації житла [14]. Водночас, це може стати стимулюючим чинником розвитку будівництва у тому числі в сільській місцевості та розвитку сільських територій в цілому.

Окрім застосування ДПП при будівництві та експлуатації житла, не менш важливим є залучення можливостей приватних партнерів і при мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій. Про це, зокрема, й наголошують О. Проневич та С. Проневич, розширюючи цю сферу регулювання до *«попередження, реагування і мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, природного та соціально-політичного характеру»* [7]. Адже ні Закон України «Про ДПП», ні Кодекс цивільного захисту не містить норм щодо застосування механізмів ДПП у вказаній сфері [15].

Водночас, Стратегія громадської безпеки та цивільного захисту України від 29.06.2021 р. [16], опублікована на веб-сайті Міністерства внутрішніх справ, при визначенні напрямів державної політики щодо захисту прав і свобод громадян у сферах громадської безпеки та цивільного захисту, а також цілей, пріоритетів та очікуваних результатів їх досягнення, – містить формулювання про необхідність застосування ДПП у зазначеній сфері. Це демонструє наявність секторального регулювання застосування ДПП у сфері цивільного захисту населення.

Пункт 16 вказаної Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України передбачає фактори, що ускладнюють формування і реалізацію ефективної державної політики у сферах громадської безпеки та цивільного захисту, та фактори організаційно-інституційного характеру. Одним із таких факторів вказано відсутність ДПП у цій сфері. А саме: «потребують удосконалення механізми взаємодії держави з інститутами громадянського суспільства та приватним сектором, місцева інфраструктура безпеки, а також розширення можливостей системи відеоспостереження. *Недостатньо приділяється уваги державно-приватному партнерству у сферах громадської безпеки та цивільного захисту, особливо в частині забезпечення безпеки дорожнього руху та готовності суб'єктів цивільного захисту до надзвичайних ситуацій*». Реалізація цілей зазначеної Стратегії також вбачається через механізм застосування ДПП (п. 37 Стратегії).

Варто додати, що дане питання є темою дискусії і на більш глобальному рівні, аніж національний. У посібнику Світового Банку про застосування ДПП у Японії широко обговорюється можливість залучення приватних партнерів до роботи над запобіганням та пом'якшенням ризиків стихійних лих і клімату – тобто цивільного захисту населення. Так, Міністерство землі, інфраструктури, транспорту та туризму Японії розглядає розподіл ролей між державним і приватним секторами щодо запобігання та пом'якшення ризиків стихійних лих і клімату і в цьому контексті наголошує на наступному. Державний сектор, відповідно до цього підходу, повинен брати на себе більшу відповідальність за реагування на катастрофи, підкреслюючи при цьому на важливості розподілу ролей між державними та приватними сторонами та необхідності надання правил, які роз'яснюють ролі приватних операторів під час катастрофи та те, як вони повинні вирішувати ситуацію. Приватні оператори повинні підтримувати публічний сектор, але при цьому витрати, понесені під час катастроф повинні нести державні установи, щоб приватні оператори не брали на себе ці витрати [17].

Відповідно, досвід Японії, стратегічні цілі, передбачені у документах профільних міністерств та відсутність належного формулювання положень про ДПП у релевантному законодавстві щодо цивільного захисту демонструють необхідність формування нових пріоритетів Верховної Ради України. Мова йде про створення розгалуженої законодавчої бази застосування ДПП у сфері цивільного захисту України – попередження, реагування і мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій.

Висновки. Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що для України актуальним та релевантним є розширення законодавства про ДПП в частині сфер застосування ДПП, оскільки за відсутності цього розширення такі сфери, як аграрна сфера, земельні відносини, оборонна сфера, житлово-комунальне господарство, цивільний захист населення, у тому числі попередження, реагування і мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, природного та соціально-політичного характеру можуть зіткнутися із ризиком неможливості використати ДПП механізм.

При відсутності даного регулювання у профільному Законі України «Про ДПП» та секторальних нормативно-правових актах, таких як Кодекс цивільного захисту, Житловий кодекс України тощо застосування ДПП у вищевказаних сферах є ускладненим. З метою вдосконалення правового регулювання застосування механізмів ДПП з метою відновлення економіки України, залучення вітчизняних та іноземних інвестицій необхідним є внесення відповідних змін до чинного законодавства щодо розширення сфер застосування ДПП.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Правові проблеми публічно-приватного партнерства в аграрних і земельних відносинах. Монографія / кол.авт.: Д.В. Бусуйок, П.Ф. Кулинич, М.Л. Муравська, К.О. Настечко, О.А. Поліводський, В.І. Семчик. Відп. ред. В.І. Семчик, П.Ф. Кулинич. К.: НВП «Вид-во «Наукова думка» НАН України». 2015. 197 с.
2. Закон України «Про державно-приватне партнерство». 1 липня 2010 року № 2404-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010, № 40. Ст. 524.

3. Семчик В.І. Правові проблеми аграрної політики України. *Право України*. 2014. № 5. С. 133–141.
4. Уркевич В.Ю. Правові проблеми державно-приватного партнерства при виробництві біопалива. *Збірник матеріалів Міжнародного Конгресу «Правові проблеми державно-приватного партнерства в умовах євроінтеграції»* / відп. ред. Є.О. Харитонов, О.І. Харитонova, Т.Є. Харитонova; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад». Одеса: Юридична література, 2017. 280 с. С. 61–64.
5. Носік В.В. Земельно-правові питання у здійсненні державноприватного партнерства в Україні. *Актуальні правові проблеми публічно-приватного партнерства у сфері аграрних, земельних, екологічних та космічних відносин: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 22 листопада 2013 р.)*. К.: Вид-во «Прінт Сервіс», 2013. С. 23–25.
6. Бахуринська М.М. Правові засади концесії земельної ділянки за законодавством України / за ред. В.І. Андрейцева. К.: Знання. 2010. 230 с.
7. Проневич О.С., Проневич С.О. Державно-приватне партнерство у сфері безпеки: стан публічного дискурсу та перспективи легітимізації. *Проблеми та перспективи розвитку державно-приватного партнерства у галузі житлово-комунального господарства*. 2015. № 1 (2015). URL: <https://ojs.kname.edu.ua/index.php/area/article/view/288>.
8. Про охоронну діяльність: Закон України від 22 березня 2012 року № 4616-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 2. Ст. 8.
9. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 2 березня 2015 року № 222-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 23. Ст. 158.
10. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення механізму залучення приватних інвестицій з використанням механізму державно-приватного партнерства для пришвидшення відновлення зруйнованих війною об'єктів та будівництва нових об'єктів, пов'язаних з післявоєнною перебудовою економіки України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39902> (Дата звернення – 04.01.2023).
11. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> (Дата звернення – 04.12.2023).
12. Килимник І.І., Коляда Т.А., Домбровська А.В., Бровдій А.М. Перспективи розвитку державно-приватного партнерства в галузі житлово-комунального господарства. Монографія. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова. 2018. 139 с.
13. Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2023 рік: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 березня 2023 р. № 221-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/prozatverdzhennia-planu-priorytetnykh-dii-uriadu-na-2023-rik-221r-140323> (Дата звернення – 27.12.2023).
14. Проект Закону України від 01.04.2008 № 2307 (Проект Житлового кодексу України). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/jf1s300a?an=3> (Дата звернення – 04.01.2023).
15. Кодекс цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 року № 5403-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 34-35. Ст. 458.
16. Проект Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України від 29.06.2021 р. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/ministry/normativna-baza-mvs/proekti-normativnix-aktiv/strategiya-gromadskoyi-bezpeki-ta-civilnogo-zaxistu-ukrayini-zatverdzeno-vid-29062021> (Дата звернення – 27.12.2023).
17. Resilient Infrastructure Public-Private Partnerships (PPPs): Contracts and Procurement. The Case of Japan. URL: [https://thedocs.worldbank.org/en/doc/221901515466795175-0090022018/original/ResilientInfrastructurePPPs Contractsand Procurement JapanCase.pdf](https://thedocs.worldbank.org/en/doc/221901515466795175-0090022018/original/ResilientInfrastructurePPPs%20Contractsand%20Procurement%20JapanCase.pdf).